УДК 005.932:[338.45:621(477.64)]

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЛОГІСТИЗАЦІЇ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Бакута А.В., аспірантка, Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя

Бакута А.В. Оцінювання рівня логістизації машинобудівних підприємств Південного регіону Запорізької області.

В статті розглянуто вплив застосування інструментів логістики на ефективність і конкурентоспроможність підприємства. Визначено важливість впровадження нових технологій і рішень в умовах економічної кризи. Досліджено виникнення логістичних витрат, які в господарській практиці не завжди ототожнюються з витратами в традиційному розумінні, але впливають на фінансові показники підприємства. Виявлено, що загальні витрати в логістичній системі стають провідними параметрами оптимізації, тому складається об'єктивна потреба в системі показників, які б відображали ефективність та продуктивність сфер застосування логістики. Досліджено, що вітчизняні і зарубіжні науковці найбільше уваги приділяють таким показникам логістичної діяльності як логістичні витрати, вітчизняні вчені також розглядають проблему їх виділення з існуючої системи фінансової звітності. Розглянуто проблему оцінювання логістичних показників та забезпечення логістичної діяльності підприємств. Вивчено та проаналізовано існуючі комплекси критеріїв та методик розрахунків показників оцінювання логістизації підприємства. Визначено, що в сучасних економічних умовах, коли управління промисловим підприємством все більше ускладнюється, виникає велика потреба в системі економічних показників, які оцінюють рівень логістизації підприємства. Якщо система показників визначена правильно, це буде сприяти полегшенню процесу прийняття управлінських рішень і більш швидкому впровадженню логістичних принципів та методів управління на промислових підприємствах. На основі вивченого матеріалу та доповнення його власними розробками, запропонована система показників, які відображають ефективність та продуктивність сфер застосування логістики.

Бакута А.В. Оценка уровня логистизации машиностроительных прендприятий Южного региона Запорожской области.

В статье рассмотрено влияние применения инструментов логистики на эффективность и конкурентоспособность предприятия. Определена важность внедрения новых технологий и решений в условиях экономического кризиса. Исследовано возникновение логистических затрат, которые в хозяйственной практике не всегда отождествляются с затратами в традиционном понимании, но влияют на финансовые показатели предприятия. Определено, что общие затраты в логистической системе становятся ведущими параметрами оптимизации, поэтому создается объективная необходимость в системе показателей, которые бы отображали эффективность и продуктивность сфер применения логистики. Выявлено, что отечественные и зарубежные ученые наибольшее внимание уделяют таким показателям логистической деятельности как логистические затраты, отечественные ученые также рассматривают проблему их выделения из существующей системы финансовой отчетности. Рассмотрена проблема оценки логистических показателей и обеспечения логистической деятельности предприятий. Изучены и проанализированы существующие комплексы критериев и методик расчетов показателей оценки логистизации предприятия. Определено, что в современных экономических условиях, когда управление промышленным предприятием все более усложняется, возникает большая необходимость в системе экономических показателей, которые оценивают уровень логистизации предприятия. Если система показателей определена правильно, это будет содействовать облегчению процеса принятия управленческих решений и более быстрому внедрению логистических принципов и методов управления на промышленных предприятиях. На основании изученого материала и дополнения его собственными разработками, предложена система показателей, которые отображают эффективность и продуктивность сфер применения логистики.

Bakuta A. Evaluation of level the logistizashyn's of machine-building enterprises the Sonth'es region of the Zaporozhia area.

The paper considers the impact of the application of tools for logistics efficiency and competitiveness of the enterprise. Determined the importance of new technologies and solutions in the context of the economic crisis. Investigated the occurrence of logistics costs, which in economic practice are not always identified with the costs in the traditional sense, but will affect the financial performance of the company. Determined that the total cost of the logistics system become the leading optimization parameters, so they create an objective need for a system of indicators that would display the effectiveness and efficiency of logistics applications. Revealed that domestic and foreign scientists are paying the most attention to indicators of logistics activities as logistics costs, our scientists also investigated the issue of allocation of the existing system of financial reporting. The problem of assessment of logistics performance and security of logistics activities of enterprises was described. Studied and analyzed the existing set of criteria and indicators to measure the calculation methods of enterprises logistization. Determined that in the current economic climate, when the management of industrial enterprise become more complex, there is a great need for a system of

© Бакута А.В., 2013
© Bakuta A., 2013

economic indicators that assess the level of logistizatsii enterprise. If the system performance is defined correctly, it will help alleviate protsesa management decision-making and a more rapid implementation of logistics management principles and methods in the industry On the basis of the studied material and supplement its own development, a system of indicators which represent efficiency and productivity of application of logistics applications.

Постановка проблеми. В умовах економічної кризи ефективність і конкурентоспроможність підприємства часто залежить від застосування інструментів логістики. Логістичні процеси, що включають матеріальні, інформаційні і окремі елементи фінансових процесів, призводять до виникнення витрат, які в господарській практиці не завжди обліковуються як витрати в традиційному розумінні цього терміну. Проте вони впливають на фінансові показники підприємства. Тому загальні витрати в логістичній системі стають провідними параметрами оптимізації. Звідси складається об'єктивна потреба в системі показників, які б відображали ефективність застосування інструментів логістики в стратегічному розвитку підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження автором наукових публікацій з поставленої проблеми свідчать, що як вітчизняні, так і зарубіжні науковці найбільше уваги приділили таким показникам логістичної діяльності як логістичні витрати, а в дослідженнях вітчизняних вчених крім цього розглянуто ще питання неузгодженості та проблематичності їх виділення з існуючої системи фінансової звітності.

Сток Дж.Р. та Ламберт Д.М. [2, С. 570-599] розкривають вплив логістики на рентабельність взаємодії із споживачами, наголошують на недоліках існуючої звітності на підприємствах. Проблема оцінювання логістичних показників найповніше відображена в результатах досліджень проф. Бауерсокса Дональда Дж. [1, С. 593-613]. Автор виділяє такі категорії логістичних показників: витрати; обслуговування споживачів; продуктивність; оцінка активів; якість. Харрисон А. та Ван Хоук Ремко [3, с. 90] запропонували формування системи збалансованих показників обмежуючись лише якісними критеріями оцінювання. Автор роботи в своїй попередній публікації [7, С.24] пропонує свій поділ логістичних витрат за консолідованими структурними аспектами та їх взаємодією. Російські та українські дослідники В. Шумаєв, М. Решетнік [9, С.11-34], С. Дєвочкін, Ю.І.Скрипниченко [6, С.164 -170] та Т. Н. Скоробогатова [5, С.23-27], запропонували свої комплекси критеріїв та методики розрахунків показників оцінювання логістизації підприємства. Чорнописька Н.В. [8, С.265-271] пропонує виконувати системну оцінку показників логістичної діяльності, яка б відображала загальну ефективність логістичної системи. Автор роботи поділяє думку Чорнописької Н.В. [8, С.266], яка стверджує, що у дослідженнях немає однозначного підходу до оцінювання логістичної діяльності підприємства, часто показники оцінки в різних джерелах не узгоджені із критеріями оцінки, підходи іноземних дослідників вимагають адаптації до прийнятих термінів вітчизняної практики.

Мета статті - дослідити існуючі комплекси критеріїв та методик розрахунку показників оцінювання логістизації підприємства та розробити власну систему показників, яка б відображала ефективність та продуктивність сфер застосування логістики.

Викладення основного матеріалу. Логістика з фундаментальної науки все більше перетворюється на практичну діяльність підприємств. Вплив логістики на ефективність та конкурентоспроможність підприємства залежить від того, як логістика «вписується» в стратегію підприємства і як вона реалізується.

Автором роботи було досліджено господарську діяльність та логістичні процеси на восьми машинобудівних підприємствах Запорізької області за період з 2007 по 2011 рік включно: Публічне акціонерне товариство «Мелітопольський компресор», Публічне акціонерне товариство «Гідросила МЗТГ», Товариство з обмеженою відповідальністю «Мелітопольський «Автогідроагрегат», Товариство з обмеженою відповідальністю «Гідросила ТЕТІС», Товариство з обмеженою відповідальністю «ТАРА», Товариство з обмеженою відповідальністю «Мелітопольський завод автотракторних запчастин», Публічне акціонерне товариство «Бердянськсільмаш», Публічне акціонерне товариство «Бердянські жниварки».

Емпіричні дослідження машинобудівних підприємств Запорізької області, які проведено автором, свідчать про низький рівень логістизації цих підприємств (за винятком ТОВ «Гідросила ТЕТІС» та ТОВ «Тара») та показують, що менеджери підприємств часто оцінюють стан логістики на підприємстві за кількісними показниками (розміри складських площ, кількість перевезень тощо), не приділяючи увагу економічній ефективності.

В умовах економічної кризи є актуальною проблема підвищення ефективності роботи промислових підприємств через впровадження логістичного підходу до управління всіма ланками виробництва. Керівництво вітчизняних підприємств користується відомими шляхами скорочення витрат, тоді як західні менеджери вже давно використовують логістичні методи в процесі управління підприємством.

Практика вітчизняних підприємств свідчить, що на шляху впровадження логістичного підходу вони стикаються з багатьма труднощами, серед яких: недостатня увага до сфери обігу порівняно з виробничою; нерозвинутість інфраструктури економіки; недовіра керівників до впровадження нових методів управління.

Як зазначає Скрипниченко Ю.І. [6, С. 165], на сьогодні відсутні фундаментальні наукові дослідження щодо застосування логістичного підходу в процесі управління промисловими підприємствами. Тому немає єдиного методичного підходу до оцінювання ефективності логістизації підприємства. Існують лише спроби вирішити цю проблему.

Скрипниченко Ю.І. [6, С. 166] посилається на С. Дєвочкіна, який вважає, що для оцінювання логістичних процесів на підприємстві доцільно використовувати вартісні критерії, а саме витрати підприємства і пропонує вести облік витрат, який відрізняється від традиційного підходу і полягає в необхідності виявлення

всіх витрат, які пов'язані з конкретними логістичними процесами. Але такий показник, як витрати, не завжди може характеризувати фінансовий стан та рівень логістизації підприємства.

В. Шумаєв та М. Решеткін [9, С.31-34] запропонували такі критерії для визначення рівня логістизації підприємства та ефективності її впровадження: показники, які відображають рівень задоволеності клієнтів; фінансові показники (тривалість обороту та оборотність запасу); показники, що характеризують рівень використання логістики. Хоча цей метод має комплексний підхід до визначення ефективності логістизації підприємства, але не враховує такі показники, які висвітлюють фінансово-господарський стан підприємства: рентабельність, показники фінансової стабільності, матеріаломісткість, фондовіддачу, продуктивність праці та інше.

Таблиця 1 – Алгоритм розрахунку економічної ефективності логістичного ланцюга з урахуванням даних фінансової звітності та даних аналітичного обліку

Показник	Формула розрахунку	Пояснення щодо розрахунку
E_i	$\left(\frac{Ф2\ р.280\ на\ к.р.}{Ф2\ р.280\ на\ п.р.} - \frac{Логістичні\ витрати\ дільниці\ на\ к.р.}{Логістичні\ витрати\ дільниці\ на\ п.р.}\right) \times Логістичні\ витрати\ дільниці\ на\ к.р.$ або $(Ф2\ р.280 - \delta Логістичні\ витрати\ дільниці) \times Логістичні\ витрати\ дільниці\ на\ к.р.$	Для розрахунку економії на і-й дільниці логістичного ланцюга авторами пропонується брати добуток логістичних витрат на і-й дільниці на кінець року та різницю між відношенням суми елементів операційних витрат та відношенням логістичних витрат на і-й дільниці кінця року до початку відповідно. Такий добуток показує чи є дільниця логістичного ланцюга прибутковою чи витратною, оскільки, якщо ріст логістичних витрат буде більшим ніж ріст суми елементів операційних витрат, то утримання дільниці є витратним і необхідно застосувати заходи щодо оптимізації створення доданої вартості в цьому бізнес-процесі.
$Пр_{інт}$	$\left(\frac{Ф2\ р.220\ на\ к.р.}{Ф2\ р.220\ на\ п.р.} - \frac{Ф2\ р.010\ на\ к.р.}{Ф2\ р.010\ на\ п.р.}\right) \times Ф2\ р.220\ на\ к.р.$ або $(\delta Ф2\ р.220 - \delta Ф2\ р.010) \times Ф2\ р.220\ на\ к.р.$	Для розрахунку прибутку, що отримується за рахунок інтеграційного ефекту логістизації, авторами запропоновано брати добуток чистого прибутку на кінець року та різницю між відношеннями чистого прибутку та доходу (виручки) від реалізації кінця року до початку року, відповідно. Якщо чистий прибуток росте більшими темпами, ніж виручка, то добуток матиме позитивне значення, що свідчить про отримання прибутку за рахунок інтеграційного ефекту логістизації.
$B_{од}$	Одноразові витрати на інформаційну та технологічну підтримку логістичного процесу.	Дані витрати приводяться до поточних витрат за рахунок нормативного коефіцієнту економічної ефективності, тобто в середньому їх розподіляють на 6,67 років.
$B_{пот}$	Витрати на формування логістичного ланцюга.	До цих витрат відносяться витрати утримання логістичної служби: з/п та соціальні відрахування працівників відділу, матеріальні заохочення, витрати зв'язку та відрядження тощо. Таке розуміння поточних витрат на утримання логістичного ланцюга сформувалося тому, що незалежно від того, проведена чи не проведена логістизація на підприємстві – підприємство несе витрати постачання, збуту, виробництва, а утримання в координації та швидкій передачі інформації між дільницями – задача служби логістики, тому до цих витрат віднесені саме витрати утримання логістичної служби.
B_i	Витрати на поточну підтримку утримання логістичного ланцюга. В разі перевищення цих витрат 10 % рівня від загальних логістичних витрат підприємства, топ-менеджменту варто переглянути належність роботи логістичної служби.	До цих витрат віднесені поточні витрати на інформаційну підтримку роботи всіх дільниць логістичного ланцюга та координацію їх діяльності та амортизаційні відрахування на програмне забезпечення, а також матеріальні заохочення в разі економії логістичних витрат.

Скоробогатова Т.Н. [5, С. 23-27] пропонує формулу розрахунку економічної ефективності логістичного ланцюга через розрахунок річної економії:

$$E_{заг} = \sum E_i + Пр_{інт} - B_{од} \times E_н - B_{пот} - \sum B_i \ , \quad (1)$$

де E_i – економія на *і*-й ділянці логістичного ланцюга; $Пр_{інт}$ – прибуток, що отримується за рахунок інтеграційного ефекту логістизації; $B_{од}$ – одноразові витрати, пов'язані зі створенням логістичного ланцюга; $E_н$ – нормативний коефіцієнт економічної ефективності, який використовується для приведення одноразових

витрат до поточних (як відомо з економічної теорії та практики даний показник дорівнює 0,15); $B_{пот}$ – поточні витрати на утримання всього логістичного ланцюга; B_i – додаткові витрати, що виникають на окремих ділянках логістичного ланцюга у зв'язку з логістизацією. Хоча Скоробогатова Т.Н. урахувала всі можливі витрати та можливості, пов'язані з формуванням логістичного ланцюга, але, на думку автора, дану формулу важко застосувати у практичній діяльності, оскільки на сучасних вітчизняних підприємствах не виокремлюють окремим рядком логістичні витрати ні в бухгалтерському ні в управлінському обліку, тому вона носить лише теоретичний аспект.

Автор пропонує розширити алгоритм розрахунку економічної ефективності логістичного ланцюга з урахуванням логістичних витрат підприємства, які розраховуються виходячи з фінансової звітності та даних аналітичного обліку (таблиця 1).

Найбільш повно та детально оцінку процесу логістизації промислового підприємства надано Скрипниченко Ю.І. [6, С.167-170], який на основі специфіки процесу впровадження логістичного підходу на підприємстві, запропонував показники оцінки ефективності логістизації підприємства, об'єднавши їх в п'ять груп. Автор роботи на основі власних досліджень доповнює цей перелік ще однією групою показників, а саме показниками логістичної діяльності, які в зазначеному переліку займають 4 позицію, а показники, що займали в переліку груп Скрипниченко Ю.І. 4 та 5 позиції, перемістилися на позицію нижче. За основу показників логістичної діяльності автор бере показники, запропоновані Чорноліською [8, С.269 -270] та уточнює і доповнює їх, запропонувавши своє бачення розрахунку деяких з цих показників.

Таблиця 2 – Авторські формули, які доповнюють розрахунок показників, що характеризують логістизацію промислового підприємства

Показник	Формула розрахунку	Сутність показника
Коефіцієнт логістизації персоналу	$К_{уп} = \frac{N_{лог}}{N_{заг}}$, де $N_{лог}$ – чисельність персоналу логістичного підрозділу, $N_{заг}$ - загальна чисельність персоналу підприємства з урахуванням коефіцієнта, який враховує втрати робочого часу логістів на виконання посадових обов'язків. Коефіцієнт, який враховує втрати робочого часу логістів $К_{р.ч.л.} = \frac{Чад.лог.}{Члог.пер.}$, де $Чад.лог.$ - чисельність адміністративного персоналу логістичної служби, $Члог.пер.$ – загальна чисельність логістичного персоналу (з урахуванням комірників, вантажників, комплектувальників, водіїв тощо).	Показує наскільки інтенсивно відбувається процес логістизації на підприємстві через кількість персоналу логістичного підрозділу.
Коефіцієнт виконання плану підрозділу постачання	$Кпл.пост = \frac{МВ + Зкр - Зпр}{МВ}$, де $МВ$ – матеріальні витрати (Ф2 ряд. 230), $Зкр$ та $Зпр$ – запаси на кінець та початок року (Ф1 ряд 100+ряд140 гр. 4 та 3 відповідно)	Показує наскільки ефективно працює політика оптимізації витрат постачання підприємства.
Коефіцієнт якості продукції	$К_{я} = \frac{ВП_{б}}{ВП}$, де $ВП_{б}$ - кількість бракованої продукції, $ВП$ – загальна кількість випущеної продукції за певний період Ф2 ряд.035.	Показує ступінь ненадання підрозділом сукупності властивостей та характеристик продукції, які дають їй можливість задовольняти обумовлені чи передбачувані потреби споживачів.
Коефіцієнт виконання плану підрозділу зі збуту	$К_{плз} = \frac{ВР + ГП_{кр} - ГП_{пр}}{ВР}$; де $ВР$ – дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг) Ф2 ряд.10, $ГП_{кр}$ та $ГП_{пр}$ – готова продукція на кінець та початок року Ф1 ряд.130гр.4 та гр.3.	Характеризує ефективність роботи служби збуту з планування об'ємів реалізації готової продукції.
Коефіцієнт використання складів	$К_{в.с.} = \frac{S_{ск.вик.}}{S_{ск.заг.}}$, де $S_{ск.вик.}$ – площа складів, яка використовується в поточний час, $S_{ск.заг.}$ – загальна площа складів, яка існує на підприємстві.	Показник раціонального використання складських площ.
Коефіцієнт випуску на лінію	$К_{в.л.} = \frac{Q_{в.л.пот.}}{Q_{в.л.}}$,	Показник ефективності організації технологічного процесу на підприємстві.

	де $Q_{в.л.пот.}$ – поточний випуск на лінії (натуральні одиниці), $Q_{в.л.}$ – максимально можливий випуск на лінії.	
Коефіцієнт збереження оборотних засобів	$$К_{зо} = \frac{ВОЗ}{С_{ноз}},$$ де $С_{ноз}$ – сумарний норматив оборотних засобів – Ф1 380гр.4 + 430 гр.4 + 480 гр. 4 – 080 гр.4	Показує ефективність використання оборотних засобів (чим нижче – тим краще).
Витрати утримання запасів	$$ВУ_З = \frac{НВ \times ВЗ_{ср.р}}{ВОЗ} \times 100\%,$$ де $НВ$ – норма витрат утримання запасу $$НВ = \frac{ВЗ_{ср.р}}{МВ}.$$	Показник характеризує обсяг готівки, замороженої в запаси.
Рентабельність каналів збуту (сегментів, клієнтів)	$$R_{кз} = \frac{РОД}{ВЗ},$$ де $РОД$ – фінансові результати віл операційної діяльності – Ф2 ряд. 100 (105); $ВЗ$ – витрати на збут – Ф2 ряд. 080.	Показник характеризує вигідність та ефективність обслуговування конкретних каналів збуту (сегментів, клієнтів).
Якість поставки	$$100\% - \frac{Кількість\ рекламацій}{Загальна\ кількість\ замовлень} \times 100\%$$	Показник характеризує готовність підприємства виявити та усунути недоліки в обслуговуванні.

Власні та доопрацьовані автором формули (з використанням інформації форм річної фінансової звітності) та власні пропозиції щодо сутностей показників (які виділені курсивом або напівжирним курсивом) для зручності у використанні, зведені до таблиці 2. До Методик та формул розрахунку, запропонованих іншими науковцями та використаних автором в емпіричних дослідженнях логістичної діяльності підприємств Південного регіану Запорізької області, можна звернутися до першоджерел (Скрипниченко Ю.І.[6], М. Решетнік та В. Шумаєв [9], Т.Н. Скоробогатова [5], Чорнописька Н.В. [8]).

Кожна група показників, (за доопрацюванням автора) входить до певного етапу процесу логістизації промислового підприємства: 1) показники, що характеризують рівень логістизації підприємства; 2) показники, які характеризують ефективність діяльності функціональних підрозділів; 3) показники використання ресурсів підприємства; 4) показники логістичної діяльності підприємства; 5) показники, що характеризують результати господарської діяльності підприємства; 6) показники, що характеризують фінансову стабільність підприємства.

Висновки: Вивчені автором методики свідчать, що чіткого алгоритму всебічного визначення ефективності від впровадження логістики ще не розроблено. Подані показники повно не висвітлюють фінансовий стан підприємства. Тому автором роботи розроблені власні та доопрацьовані формули і методики інших науковців.

Можна з впевненістю стверджувати, що застосування логістичного інструментарію дає змогу знизити витрати, підвищити продуктивність, удосконалити обслуговування споживачів, а отже, отримати конкурентні переваги, хоча проблемним залишається забезпечення логістичної діяльності, тому на розв'язання цієї проблеми мають бути спрямовані зусилля теоретиків і практиків.

Список використаних джерел:

1. Бауэрсокс Д.Д., Клосс Д.Д. Логистика: интегрированная цепь поставок. 2-е изд./ Пер.с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 640 с.

2. Сток Д.Р., Ламберт Д.М. стратегическое управление логистикой: пер.с 4-го англ.изд. – М.: ИНФРА – М, 2005. – 797с.

3. Харрисон А., Ван Хоук Ремко. Управление логистикой: разработка стратегий логистических операций / Пер. с англ.; под науч. ред.О.Е. Михейцева. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Бук, 2007. – 368 с.

4. Руденко Г.Р. Інноваційність взаємозв'язків видыв забезпечення логістичної діяльності та управління підприємством / Г.Р. Руденко // Проблеми науки. – 2007. - № 8. – С.8-13.

5. Скоробогатова Т.Н. Некоторые вопросы логистизации предприятия / Т.Н.Скоробогатова // Культура народов Причерноморья. – 1999. - № 1. – С. 23-27.

6. Скрипниченко Ю.І. Оцінювання ефективності від логістизації промислового підприємства / Ю.І.Скрипниченко //Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2010. - № 5. - С.164-170.

7. Ткаченко А.М., Бакута А.В. Облік логістичних витрат: проблеми та шляхи їх вирішення / А.М.Ткаченко, А.В.Бакута // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – 2012. - № 51 (957). С. 22-30.

8. Чорнописька Н.В. Методичні підходи оцінювання логістичної діяльності підприємства / Н.В.Чорнописька // Національний університет «Львівська політехніка». – 2008. – С. 265-271.

9. Шумаев Виталий, Решетник Михаил. Оценка издержек и эффективности функционирования логистической системы предприятия / Виталий Шумаев, Михаил Решетник // РИСК. – 2005. – № 1. – С. 31-34.

Ключові слова: показники; витрати; рівень логістизації; логістичний інструментарій; ефективність діяльності; конкурентоздатність; етапи логістизації.

Ключевые слова: показатели; затраты; уровень логистизации; логистический инструментарий; эффективность деятельности; конкурентоспособность; этапы логистизации.

Keywords: indexes; expenses; level of logistizashyn; logistic tool; efficiency of activity; competitiveness; stages of logistizashyn.

УДК 331.91:331.31 (477)

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ РАБОЧИМ ВРЕМЕНЕМ В УКРАИНЕ

Воробьёва Е.А., аспирант кафедры управления персоналом и экономики труда, Донецкий национальный университет, г. Донецк

Воробйова О.А. Міжнародні стандарти нормативного регулювання в системі управління робочим часом в Україні.

У статті проаналізовано нормативно-правовий механізм регулюючий робочий час на українських підприємствах. Визначено, що Конституція і Кодекс законів про працю України передбачають право на працю і на відпочинок, як основне трудове право трудящих. Таке право забезпечується, з одного боку, законодавчим обмеженням тривалості робочого часу, з іншого, - чіткої регламентацією видів часу відпочинку та порядок їх надання.

Воробьева Е.А. Международные стандарты нормативного регулирования в системе управления рабочим временем в Украине.

В статье проанализирован нормативно-правовой механизм, регулирующий рабочее время на украинских предприятиях. Определено, что Конституция и Кодекс законов о труде Украины предусматривают право на труд и на отдых, как основное трудовое право трудящихся. Такое право обеспечивается, с одной стороны, законодательным ограничением продолжительности рабочего времени, с другой, - четкой регламентацией видов времени отдыха и порядке их предоставления.

Vorobyeva E. International standards of working time management regulation in Ukraine.

The normative-legal mechanism regulating working time at Ukrainian enterprises is analyzed in the article. Constitution and Labour Code of Ukraine provide the right for work and rest that among the rights of working people is basic. This right is ensured, the legislative limitation of the duration of working time, on the one hand and precise regulation of rest time and procedure of it provision on the other.

Постановка проблемы. Исторически сложилось так, что работодатель стремится использовать имеющиеся трудовые ресурсы максимально долго, т.к. это является одним из основных факторов роста производства. В условиях, когда рабочее время было законодательно урегулировано и работодателю не оставалось ничего, кроме как следовать норме закона во избежание административной и иной ответственности, наиболее действенным регулятором рабочего времени было достижение результата труда. До достижения результата работник оставался на рабочем месте вне зависимости от отработанного времени, что является нарушением зависимости индивидуальных трудовых способностей работника и качества занятости его во времени. С развитием нормативного регулирования трудовых отношений и образованием «фабричного права» как отрасли, регулирующей отношения наемной рабочей силы с нанимателем, а также с появлением понятия «рабочее время» и «режим рабочего времени» в целом, появились и объективные предпосылки для становления института рабочего времени.

Анализ последних исследований и публикаций. Проблеме нормативного регулирования рабочего времени в системе социально-трудовых отношений посвящено достаточно много исследований таких ученых, как Белоконская А.Г., Гаврилов П.И., Чепко Е.С., Зиновьев И.Ф., Кибанов А.Я., Шекшня С.В., Колот А.М., Данюк В.М. Петюх В.М., но из-за большого объема научно-практических подходов к законодательству о рабочем времени и времени отдыха, разбросанности правовых норм по различным актам, наличия отдельных положений, применяемых в сложившейся практике, у членов профсоюзных комитетов, профактива, профсоюзных работников, администрации предприятий, учреждений, организаций нередко возникают затруднения при решении конкретных проблем.

Выделение нерешенной проблемы. Организация труда и отдыха на предприятиях различных форм собственности, к сожалению, не всегда соответствует нормам, указанным в законе. Особенно это касается

© Воробйова О.А., 2013
© Vorobyeva E., 2013